

Onderwerp

Concept Gebiedsvisie Herperduin

Datum	18 juli 2023	Naam en telefoon	J. Slotboom
Afdeling	LWE	Portefeuillehouder	Dolf Warris

Wat adviseer je te besluiten?

1. *De Opinienota Gebiedsvisie Maashorst Herperduin vast te stellen en aan te bieden aan de Opiniecommissie Ruimte.*

Wat is de aanleiding voor dit advies?

In 2021 heeft de Gemeenteraad van Oss besloten om in natuurgebied De Maashorst / Herperduin in te zetten op het 'Herpense model'. Tegelijkertijd zien we De Maashorst nog steeds als een aaneengesloten natuurgebied. Daarom werken we mee aan een gebiedsvisie voor het hele gebied, waarin de ambities voor de lange termijn (2050) worden vastgelegd én de positie van afzonderlijke deelgebieden helder wordt. Het is een actualisatie van de gezamenlijke visie uit 2009 ('MaashorstManifest').

Aan welke opdracht draagt dit advies bij?

Wij geven hiermee tevens invulling aan de afspraak in het Coalitieakkoord 2022-2026 dat we verder werken aan een goede balans tussen natuurwaarden en recreatieve waarden en dat we willen zorgen voor meer spreiding van recreatie in en rond Herperduin. Het draagt bij aan het programma Klimaatadaptatie en we geven invulling aan de Programmabegroting 2023, waarin we aangeven dat we dit jaar een toekomstvisie willen opstellen voor Herperduin.

Welk resultaat willen we bereiken?

Met deze gebiedsvisie willen we duidelijkheid scheppen over de gezamenlijke ambities van de gemeenten Oss, Bernheze en Maashorst, Waterschap Aa en Maas en Staatsbosbeheer voor natuurgebied De Maashorst voor 2050. Daarnaast wordt de aparte positie en de koers van Herperduin binnen dit gebied vastgesteld.

Welke argumenten zijn er voor dit advies?

1.1 Met deze concept gebiedsvisie geven we samen met onze partners invulling aan de koers voor de langere termijn voor natuurgebied De Maashorst en maken we duidelijk wat de koers en positie van Herperduin is.

In natuurgebied De Maashorst werken we samen met de gemeenten Bernheze en Maashorst, Staatsbosbeheer en Waterschap Aa en Maas aan de ontwikkeling van het gebied. Daarbij streven we naar een gezamenlijk eindbeeld. Om dit te bereiken trekken we gezamenlijk op waar dat moet en pakken we zaken zelfstandig op waar dat kan. Voor Oss volgen we daarbij het 'Herpense model'. Dat betekent dat we de organisatie meer in eigen hand gaan nemen en het beheer afstemmen op onze eigen wensen voor natuur, toerisme, recreatie en klimaateducatie. Tevens houden we rekening met het wederzijdse belang van onze partners (met name de buurgemeenten, waterschap Aa en Maas en

Staatsbosbeheer) en blijven we het gebied naar buiten toe profileren als aaneengesloten natuurgebied.

Voor Herperduin zijn de belangrijkste principes:

- Water en bodem sturend – met name tegengaan van verdroging en herstel van het natuurlijk watersysteem. Dit is nodig om te zorgen dat de bossen gezond blijven en te voorkomen dat bomen afsterven. Hier hebben we de afgelopen jaren al veel stappen in gezet (o.a. bosomvorming).
- Goede balans tussen natuur en recreatie – Herperduin is een belangrijk recreatiegebied en tegelijkertijd een belangrijk natuurgebied. Gezonde balans is hierbij het principe. Bestaande routestructuren in zowel de natuurkern als in de natuurschil worden behouden. We monitoren het behoud van een gezonde balans en nemen maatregelen op het moment dat deze balans verstoort raakt.
- Voortzetten van het beheer met de huidige begrazers (Exmoorpony's en Taurossen) - Begrazing met grote grazers is een van de sleutelprocessen om te komen tot het herstellen en creëren van natuurlijke processen en het verhogen van de biodiversiteit. In Herperduin zorgen dieren zoals de Tauros en de Exmoorpony's voor de begrazing. Er zijn hier geen Wisenten.
- Spreiding van bezoekers – We zetten in op spreiding van bezoekers over het totale dekzandgebied ten zuiden van Oss en richting de Maas door hier meer recreatieve mogelijkheden te creëren. Het versterken van de recreatieve entrees maakt hier onderdeel van uit.

2.1 De concept gebiedsvisie is de uitkomst van een zorgvuldig proces met partners, stakeholders en burgerparticipatie

- De actualisatie van de Gebiedsvisie startte met vier inloopbijeenkomsten op verschillende momenten en plekken in het gebied (najaar 2022) om vooraf input op te halen. Deze bijeenkomsten waren vrij te bezoeken en iedereen was welkom. Dit is via de gebruikelijke gemeentelijke kanalen aangekondigd.
- In november/december 2022 hebben de Gebruikersraad en Raad van Advies aan de voorkant advies meegegeven voor het opstellen van de visie.
- Op 14 januari 2023 is voor raadsleden een excursie in het natuurgebied georganiseerd.
- Op 18 januari 2023 heeft een informatiebijeenkomst voor de raadsleden plaatsgevonden. De raadsleden hebben tijdens deze bijeenkomst aan verschillende thematafels gediscussieerd over koers voor het natuurgebied.
- Voor de GGOR Maashorst en de antiverdrogingsmaatregelen heeft het waterschap haar eigen participatieproces doorlopen. Hier waren onder andere ZLTO, agrariërs en natuurverenigingen in het gebied bij aangesloten.
- Op 30 mei 2023 is een stakeholderbijeenkomst voor genodigden georganiseerd. Tijdens deze avond zijn de conceptvisiekaart en principes gepresenteerd. Aan vier verschillende thematafels kregen aanwezigen de gelegenheid tot het geven van een reactie. Er is bewust voor gekozen om input op te halen voor afronding van de conceptvisie.

- Op basis van de reacties tijdens de stakeholderavond, de aanvullend ontvangen reactie van de ZLTO en de gezamenlijke reactie van de mountainbikers en ruiters en menbers is het concept verder aangescherpt.
- Het proces is begeleid door een projectgroep met medewerkers van de vijf betrokken partners en is door adviesbureau Witteveen+Bos uitgewerkt in een conceptvisie. Tussendoor zijn uitgangspunten en keuzes afgestemd met de verantwoordelijke wethouders en bestuurders in het bestuurlijk overleg.

3.1 Vaststelling door de vijf partners

Vaststelling van de Gebiedsvisie is voorbehouden aan de afzonderlijke partners, en voor de Gemeente Oss is dat de bevoegdheid van de Gemeenteraad. Het is de ambitie dat alle vijf betrokken partners in december de definitieve versie van de Gebiedsvisie vaststellen. Dat vraagt om een zorgvuldig en afgestemd proces. Door de raadscommissie nu al deze concept visie voor te leggen willen we zicht krijgen op eventuele gevoeligheden die nog bij de raad leven.

Wat zijn kanttekeningen, tegenargumenten of risico's?

1.1 Waarom doen we nu al uitspraken over 2050?

Gebiedsontwikkeling vergt een langetermijnperspectief, daarom kiezen we voor het jaar 2050. Het streefbeeld voor De Maashorst bereiken we namelijk niet binnen tien jaar. Hoewel de hoofdlijnen worden vastgesteld, kan de koers en het beheer elke zes jaar worden bijgesteld. Het is belangrijk om te weten waar we naartoe werken, maar er is flexibiliteit om aanpassingen te maken indien nodig.

2.1 Zorgvuldig participatieproces, uiteenlopende meningen

De afgelopen maanden hebben we een zorgvuldig participatieproces doorlopen. Dit heeft waardevolle input opgeleverd. Uit de burgerparticipatie is vooral het gebruikersbelang naar voren gekomen. Als partners in het gebied, en zeker als verantwoordelijke overheden, hebben we de taak om alle belangen zorgvuldig af te wegen. Daar is de conceptgebiedsvisie het resultaat van. We streven naar een balans tussen natuur en recreatie, hoewel dit per deelgebied kan verschillen. De keuzes en ambities zijn gericht op het bereiken van het streefbeeld in 2050.

3.1 Zorgvuldig proces gemeenteraden geen garantie voor uniforme vaststelling Gebiedsvisie

We streven ernaar de Gebiedsvisie door alle partners te laten vaststellen. Daarom ook een extra ronde langs de commissie Ruimte. Het uiteindelijke besluit ligt bij de afzonderlijke gemeenteraden/partners. Als er wijzigingen zijn die consequenties hebben voor het totale natuurgebied of het grondgebied van één of meerdere andere partners dan moeten we hierover in overleg met de(ze) partners.

Waar moeten we rekening mee houden?

a. Financiën

Vaststelling van deze Gebiedsvisie heeft geen financiële gevolgen. Actualisatie van het IB&P heeft mogelijk wel financiële gevolgen, waarover op een later moment besluitvorming plaatsvindt.

b. Informatiebeveiliging en Privacy

Niet van toepassing

c. Communicatie

Na de besluitvorming in de drie collegevergaderingen sturen we de deelnemers aan de stakeholderbijeenkomsten de concept-visie toe. De leden van de (voormalige) gebruikersraad en de raad van advies krijgen de conceptvisie ter advisering aangeboden. De conceptvisie plaatsen we ook op de website www.natuurgebieddemaashorst.nl. Op die manier kunnen geïnteresseerden kennis nemen van de inhoud. Op de website wordt ook het vervolgproces toegelicht.

d. Uitvoering

Na vaststelling van de Gebiedsvisie actualiseren we ons IBeP (Inrichting- en Beheerplan). We blijven handhaven op dezelfde manier als dat nu gebeurt.

e. Overlegd met

Het opstellen van deze gebiedsvisie is gezamenlijk proces geweest van de vijf betrokken partners (gemeente Oss, gemeente Bernheze, gemeente Maashorst, Staatsbosbeheer, Waterschap Aa en Maas) onder leiding van de gemeente Maashorst. Vanuit Oss is een projectgroep betrokken met Joris Slotboom (ecologie), Manoeska Berkers (recreatie), Judith van Berkel (communicatie) en Marcel Geurts (IBOR/beheer). Daarnaast zijn ook Janine Caalders (interim programmamanager Klimaatadaptatie) en Petra Kamsma (programmamanager Klimaatadaptatie tot februari, inmiddels afdelingshoofd LWE) nauw betrokken.

Bij het opstellen van deze concept Gebiedsvisie is uitgebreid overleg geweest met externe partijen zoals beschreven in dit voorstel.

f. Vervolg

Op 6 september wordt er een gezamenlijke inloop georganiseerd voor raadsleden van de drie gemeenten. Aansluitend is er in september een opiniecommissie waarin de concept gebiedsvisie besproken wordt. Het eindconcept gebiedsvisie wordt eind oktober in procedure gebracht voor de beoogde vaststelling in december 2023.

Bijlagen

- Concept gebiedsvisie De Maashorst
- RIB Herperduin

Samenvatting (=korte inhoud)

De concept Gebiedsvisie voor natuurgebied De Maashorst geeft aan wat de ambities zijn van de samenwerkende partners voor de toekomst van dit gebied, inclusief de specifieke ambities voor deelgebieden zoals Herperduin. Specifiek voor Herperduin ligt de focus op: tegengaan van verdroging; natuur en recreatie in balans; voortzetten natuurlijk beheer met huidige grazers; spreiding recreanten naar andere gebieden. In de aanloop naar de visie is een uitgebreid participatietraject doorlopen.